

Отже, наявність законодавчої бази, яка визначатиме процедуру ініціювання та проведення місцевих референдумів, є вкрай необхідною для того, щоб уникнути такого явища, як зловживання органами місцевого самоврядування механізмом місцевого референдуму та проведення незаконних місцевих референдумів, які можуть загрожувати територіальній цілісності України.

Література

1. Про місцеве самоврядування: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР / *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170.
2. Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення: Закон України від 08.09.2005 р. № 2861-IV / *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 51. Ст. 555.
3. Про географічні назви: Закону України від 31.05.2005 р. № 2604-IV / *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 27. Ст. 360.
4. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про місцевий референдум» від 08.07.2015 р. № 2145а-3: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55941.
5. Громадська експерта доповідь «Досвід застосування місцевого референдуму в Україні як складової місцевої демократії»: http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/11/Shadow_Referendum_Edit.pdf.
6. Федоренко В.Л. Законодавче регулювання місцевих референдумів в Україні: досвід, проблеми та перспективи / *Державотворення. Вісник Центральної виборчої комісії*. 2014. № 1 (28). С. 65.

Бурняшова Владислава Віталіївна
студентка юридичного факультету
Науковий керівник – д.ю.н., професор Наливайко Л.Р.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

СИСТЕМА БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ ЯК СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНСТИТУЦІЙНИХ ПРАВ

Для практичної реалізації теоретичних засад правової діяльності держави, розробляються механізми за допомогою яких приписи можна втілювати в реальності. Одним із таких механізмів є безоплатна правова допомога (далі – БПД) – це інститут, який не тільки гарантує правову допомогу, а певним чином виступає інструментом рівності в суспільстві, адже кваліфікована правова допомога зазвичай потребує значних матеріальних витрат, проте не всі люди мають таку матеріальну можливість.

Україна будучи суверенною, демократичною, незалежною, правовою, соціальною державою та обравши курс євроінтеграції, намагається повною мірою використовувати основні принципи і надавати можливість громадянам практично реалізовувати свої конституційні права. Наприклад, стаття 59 Конституції України закріплює право кожного на професійну правничу допомогу, яка у випадках передбачених законом, надається безоплатно. Держава надаючи це право громадянам, створила механізм отримання такої допомоги, а саме у 2011 р. було прийнято Закон України «Про безоплатну правову допомогу» і створено систему надання безоплатної правової допомоги, яка складається із первинної та вторинної правової допомоги.

Даний інститут є одним із найбільш потрібних та найбільш дієвим в Україні. На нашу думку, цей інститут в деякій мірі допомагає подолати правовий нігілізм серед суспільства, адже право на первинну безоплатну допомогу відповідно до Закону України «Про безоплатну правову допомогу» мають усі особи, які перебувають під юрисдикцією України, і кожен може звернутися для надання інформації щодо їх прав, свобод і гарантій. Система надання первинної правової допомоги не викликає дискусій, адже її функціонування має простіший механізм порівнюючи із системою вторинної правової допомоги.

Безоплатна вторинна правова допомога – вид державної гарантії, що полягає у створенні рівних можливостей для доступу осіб до правосуддя [2]. Цією гарантією, не можуть користуватися усі особи, лише ті, перелік яких визначений законодавством. На даний час цей перелік порівнюючи із попереднім надав доступ до вторинної правової допомоги більшій категорії осіб, так в редакції закону до 21.12.1016 р. йшлося про те, що право на таку допомогу мають люди, середній сукупний сімейний дохід яких становить менше ніж прожитковий мінімум, а це в свою чергу породжувало труднощі в діяльності, адже поняття сімейний дохід часто ставало перепорою в наданні вторинної допомоги,

тому, що люди часто зверталися з питаннями, сімейного права і не мали можливості надати інформацію про доходи інших членів сім'ї, а також виникали труднощі з пенсіонерами та особами з інвалідністю, дохід яких трохи більше перевищував прожитковий мінімум і їм відмовляли. В нові редакції зазначається про те, що середньомісячний дохід осіб не повинен перевищувати двох розмірів прожиткового мінімумів для осіб, які належать до основних соціальних і демографічних груп населення, і для осіб з інвалідністю дохід яких не перевищує двох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб. Також було доповнено і розширено положення деяких статей які стосуються внутрішньо переміщених осіб та осіб учасників бойових дій, якщо раніше допомога надавалася лише особам які отримали цей статус, то на даний час і особам, які стали на облік для отримання відповідного статусу. Розширення даних положень пов'язано безпосередньо із практичною діяльністю, оскільки у людей виникали труднощі із отриманням цих двох статусів і вони потребували правової допомоги, проте не могли її отримати, тому що на них ще не поширювалася дія закону. Тобто ми бачимо, те що дана інституція намагається забезпечити вторинною правовою допомогою більше осіб, які її потребують, а отже таким чином дає можливість реалізувати своє конституційне право, яке втілює принцип верховенства права.

Потреба в якісній правовій допомозі зростає, так все більше осіб звертаються за допомогою і це пов'язано із ситуацією в середині держави, більшість звернень надходить від працездатного населення, що свідчить про те що в суспільстві і державі щось не так. І система безоплатної правової допомоги значно розширюється і працює на надання інформації та консультацій правових, оскільки є великий перелік проблем із якими звертаються громадяни і вони за своєю суттю є однаковими, наприклад питання пов'язані із створенням ОСББ, щодо вартості комунальних послуг, пенсійні питання, управління земельними паями, тобто це типові, системні питання з якими зіштовхуються особи і не можуть вирішити самостійно через брак інформації або не розуміння законодавства в даних сферах. І тому система БПД спрямована не лише на вирішення проблем шляхом правових консультацій чи представлення інтересів, а й навчання громадян, щоб вони могли самостійно вирішувати типові проблеми. Тобто у даному випадку ми можемо зазначити, що система БПД долає правовий нігілізм серед населення і розширює правову свідомість громадян, що в подальшому можливо дасть підґрунтя для правового суспільства, яке буде знати як захищати свої права.

Отже, інституція БПД розвивається, змінюється і вдосконалюється для надання якісних послуг, розширює сферу своєї дії. І взагалі виступає тим елементом, що належним чином реалізує принцип верховенства права та гарантовані конституцією права осіб.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року / *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>.
3. Офіційний сайт Кординаційного центру з надання правової допомоги: <http://www.legalaid.gov.ua/ua/>.
4. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень судового захисту іноземців та осіб без громадянства і врегулювання окремих питань, пов'язаних з протидією нелегальній міграції: Закон України від 19.05.2016 р.: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1379-19#n66>.

Вагеник Богдан Дмитрович
студент юридичного факультету
Науковий керівник – д.ю.н., доцент Савіченко В.М.
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ДЕМОКРАТИЧНІ ЗАСАДИ В УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сьогодні актуальним є питання становлення демократії. Так, Україна, одна з багатьох країн, де центром великого механізму, виступає народ. Перелік кровопролитних подій та постійних конфліктів, стали причиною усвідомлення, що людське життя є найважливішою соціальною цінністю.

З прийняттям України незалежності, право людського голосу набуває чинності. З'являється можливість реалізувати своє бачення на першому етапі його створення. З появою таких змін, з'являються певні прогалини. Наслідком цього є поява страйків, мітингів, конфліктів та революцій. Все пояснюється тим, що можливість говорити, і бути вислуханим, це два різні поняття. Вищі органи